

Ute i markerna står fällor av olika slag uppriggade för att fånga rovdjur. Många är olagliga genom att de inte är av godkänd typ, inte vittjas i tid, saknar märkning med ägaruppgifter eller fångar fredade arter eller arter som det inte är jakttid på. Tillsynen från ansvariga myndigheter är obefintlig. Lodjur, som fångats i fälla lämnar spår av svår stress.

Foto: Olov Trostén

Jakt på rovdjur me

Efter några års förbud tillåter Naturvårdsverket att lodjur fångas i fälla igen. Under årets lodjursjakt fångades och sköts åtta lodjur i fälla; fyra i Jämtland, två i Västmanland och ett vardera i Värmland och Västerbotten.

Naturvårdsverket har godkänt 159 olika fälltyper för jakt och specificerat vilka som får användas för olika djur. Lagar och regelverk föreskriver att fällorna ska vara av godkänd typ och märkta med ägarens namn, adress och telefonnummer. För större däggdjur ska de vittjas minst en gång per dygn på morgonen och fällor för mindre djur två gånger per dygn, morgon och kväll.

Men samhället utövar i det närmaste ingen kontroll av fällor som placerats ute i markerna. Om ägarens egen tillsyn av fällan försummas kommer detta så gott som aldrig till någon annans kännedom. Fällor som inte är av godkänd typ eller följer regelver-

ket påträffas av allmänheten ute i skogarna.

BESIKTNINGAR AV LODJUR som fångats i fälla har vid ett flertal tillfällen visat skador på klor och tänder samt träflis i maginnehållet. Allt är tecken på att djuren utsätts för svår stress och desperat har försökt ta sig ut. Numera lämnas inte klorna till SVA, utan jägaren får behålla hela lodjusskinnet inklusive klor som trofé.

Då fällorna jagar dygnet runt och samhällets tillsyn är obefintlig kan det medföra en ökad risk för både överdrivet hårt jakttryck på vissa arter och för illegal jakt. Fällor som uppges vara rävfällor kan vara stora nog att fånga lodjur. Rävfällor får användas under en betydligt längre säsong än vad jakt på lodjur omfattas av, ända från augusti till mars.

Fällor kan dessutom utgöra en olycksrisk för barn och hundar.

Konstruktionerna är mycket stora och tunga och man kan tänka sig situationen att två barn hittar en fälla och den ena kryper in i fällan och utlöser den. Om då det andra barnet står just bakom kan det träffas av den nedslående fälldörren. Detsamma kan inträffa om två djur samtidigt kommer till fällan.

VID ROVDJURSFÖRENINGENS ÅRSMÖTE behandlades en motion om att arbeta för att förbjuda jakt med fällor för rovdjur som lo, grävling och mård liksom fällor och snaror för räva. Årsmötet tog ställning för att fortsätta verka för förbud mot fällfångst som berör rovdjur. Rovdjursföreningen har tidigare, i en skrivelse till Naturvårdsverket 2004, framfört uppmaningen att inte tillåta lodjursjakt med fälla och att förbjuda sådana typer av rävfällor som även lodjur kan gå in i.

LISE-LOTTE NORIN

våra ROVDJUR NR 2 2008

Foto: Lise-Lotte Norin

Foto: Kent-Åke Gustavsson

Sönderklöst klo på lodjur fångad i laglig lodjursfälla i Värmland.

Vänstra bilden: Omärkt och därmed otillåten rävfälla med storlek för lodjur påträffad i Västmanland i mars 2008.

Högra bilden: Omärkt trampgillrad rävfälla med storlek för lodjur påträffad i Västmanland i februari 2008. En träregel är hårt gnagd, troligen under ett lodjurs försök att bita sig ut. Rävvar betar sig annorlunda i fälla.

Det finns fällor godkända för räv som är sådana att lodjur kan gå in i dem. Jakttiden på räv sträcker sig över en längre tid på året medan det för lodjur rör sig om en kort period.

Påträffade fällor

Här följer ett axplock av olagliga eller inkorrekt fällor som har observerats av sju medlemmar i Rovdjursföreningen:

- Bodens kommun 2005. Två björnfällor, en gillrad med bete under icke jakttid, dessutom tilläts ej björnjakt med fälla. Omärkt, polisanmäld. En fälla som björn fångats i, bitit sönder taket och tagit sig ur. Björnlämningar säkrade. Polisanmäld.
- Gällivare kommun 2007. Kungsörnsfälla. Polisanmäld.
- Norra Jämtland 2007. Sax för kungsörn vid renkadaver. Fällande dom.
- Norrbotten 2008. Sax för kungsörn gillrad vid renkadaver.
- Västmanland februari 2008. Rävfälla med storlek för lodjur, aktiverad med trampgiller, omärkt. Ej under jakttid på lo. Klös- och gnagmärken. Polisanmäld. Förundersökning nedlagd då "Det saknas numera anledning att anta att brott som hör hemma under allmänt åtal har förövats." Något närmare skäl för nedläggning anges inte.

- Västmanland mars 2008. Två rävfällor med storlek för lo, under jakttid på lodjur. Omärkta och ej registrerade. Polisanmälda.
- Sydvästra Gästrikland, senaste åren. Minst åtta fällor, ej märkta med namn och telefonnummer, varav fyra tunnelfällor lämpliga för räv och lo där tre har gnagmärken. Fyra fällor hade storlek för grävling. Länsstyrelsen kontaktad med frågor.
- Härjedalen från mitten av 90-talet fram till 2004-2005. Tio lofällor, samtliga hembyggen som saknat all information samt varit öppna långt efter jakttidens avslutande. Påtalat för länsstyrelsen, som inte agerat.
- Gävleborgs län hösten 2007. Av 71 förmodade minkfällor var 6 st märkta och 17 st hade för stort ingångshål vilket innebär att bl.a. utter kan gå in.
- Sörmland 1992. Minkfälla som ej vittjats, med fångad mink som svultit ihjäl i fällan.
- Hela landet senaste 20 åren utmed vattendrag. Ett stort antal omärkta mink- och mårdfällor eller fällor med obestämd målart.

d fällor sköts illa

Skadat lodjur ger anledning uppmärksamma på fällfångstregler

Ett av lodjuret som sköts i Örebro län under årets lojakt uppvisade vid besiktningen allvarliga skador på klor och trampdynor vilka även konstaterades av Statens veterinärmedicinska anstalt. Enligt Länsstyrelsen i Örebro län finns risk att lodjuret har fastnat i och försökt riva sig ut ur en rävfälla, eftersom ingen registrerad lofälla fanns i närheten av platsen. Länsstyrelsen gick därför ut på sin hemsida och uppmärksammade länets jägare på vilka regler som gäller för viltfällor. Många rävfällor är fortfarande av gammal rundvirkestyp vilket medför att lodjur som felfångas löper större risk att skadas på detta sätt. Det förekommer att lodjur även river sig ut ur godkända fällor, upplyser länsstyrelsen i Örebro län.

☛ I bilaga 5 Jaktförordningen

anges förbud mot fällor med icke-selektivt utförande eller användning. Det betyder, vilket Länsstyrelsen i Örebro uppmanar till, att rävfällor med risk att fånga lodjur bör utformas enligt godkända fälltyper, så att eventuella felfångade lodjur kan släppas ut oskadda.

☛ Alla fällor ska vara testade och typgodkända av Naturvårdsverket för att få användas. Principen för godkännande är att djuren inte ska utsättas för onödigt lidande.

☛ Alla typer av fällor, även slagfällor, ska märkas med typbeteckning, namn, adress och telefonnummer.

☛ För fällfångst av levande däggdjur gäller att tillsyn (vittjning) av fälla ska ske minst en gång per dygn, på morgonen.

☛ När det gäller särskilt be-

slutad jakt på lodjur skall fällan stängas och avgillras när tilldelad kvot är fullt utnyttjad.

☛ Godkända fällor varierar mellan arter. För räv och lodjur är så kallade "tunnelfällor" av olika typer godkända idag. För lojakt är endast fem olika typer godkända. Lofällor får inte vara av rundvirkestyp.

☛ Lofällor måste vara registrerade hos Länsstyrelsen med koordinater eller med kryssmarkerad karta. Jägaren själv eller jaktledaren skall dessutom vara registrerad som lodjursjägare hos Naturvårdsverket.

Mer information om fällfångst finns i Jaktförordningen (1987:905). Länsstyrelserna är tillsammans med Naturvårdsverket tillsynsmyndighet avseende efterlevnaden av jaktlagstiftningen.

TATJANA KONTIO